

Fábián Péter

Barguzin

- lehullt csillag fénye –

BARGUZIN

- lehullt csillag fénye –

SZEMÉLYEK

Zander, *48'-as honvéd hadifogoly*

Darima, *minden burját magyar ősanja*

Dr. Nemmer Csaba, *regész*

Oyuna, *sámánasszony, ükunoka*

Urjim, *a barguzini magyarok feje, szépunoka*

Bayarma, *Urjim húga, szépunoka*

Petruska, *Urjim öccse, szépunoka*

ZENEKAR

Rozskov, *nagyapa, dédunoka*

Bataar, *nagybácsi, szépunoka*

Samdan, *unokatestvér, szépunoka*

Leggin, *unokatestvér, szépunoka*

Prológus

Pusztaság Barguzin városa mellett. Középiütt burját stílusú síremlék. Urjim jó ünnepi öltözetben.

URJIM *(szaval)* Petyeffi Zander: Matyar fatyok. (Reszlety).

Matyar fatyok. Legszebb orcág hacám
Asz öty vilákrész nagy területén.
Ety kis világ maka. Nics anyi szám,
Áhány a szépségg gazdag kebelén.
Fan rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaszpi-tenge' habgyain is tul,
És ronasa'ga, mintyha a föld végét
Keresné, olyan mesze-mesze nyul.

Bayarma lép Urjim mellé, szintén ünnepi öltözetben.

BAYARMA Matyar fatyok. Termeszetem komoly,
Mint hedzsedüink első hangyjai;
Ajkamra fel-felröpen a mocsoly,
De nevetesem ritkán halani.
Ha az öröm legjoban festi kepem:
Makas kedvembe' sirva fatyadok;
De arcom vig a bánat idejeben,
Merty nem ákárom, hogy sajnáljatok.

Petruska lép melléjük, szintén ünnepi öltözetben.

PETRUSKA Matyar fatyok. Buszken tekinte' át
A mútnak tengerén, ahol szemem

Ekekbe nyulo koszikláka' lát,
Naty tetteide, bajno' nemzete'.
Europa szinpadá' mi is jatszottunk,
S mienk nem vol' a legkiseb szerep...

Oyuna, a sámánasszony jelenik meg dobbal. Fokozatosan transzba esik, majd mesélni kezd. Amit mesél, Urjim, Bayarma és Petruska el is játssza.

OYUNA (dabol) Szabadság Szelleme, téged hívlak!
Szerelem Szelleme, téged hívlak!
Szabadság, szerelem, e kettő Szelleme!
Legyetek vendégek az Ő ünnepén! -R írásvetítő-
Magyarok Istene, téged hívlak!
Légy te is vendég az Ő ünnepén!
Reszket a szívünk, mert eszünkbe jutott ő!
Tengertámasztó, Kétszáz Éve Születő!
Szabadság Szelleme, Szerelem szelleme!
Magyarok Istene, Istenek Ereje!
Legyetek vendégek, midőn rá emlékezünk,
Hogy a Konyhába Befordulóhoz,
A Pipára Rágyújtóhoz méltók legyünk!
Régi dicsőségünk, ne késs ma az éji homályban!

Oyunának látomása támad.

Tüzesen süt le -zene be- a nyári nap sugára
Az ég tetejéről a zord Segesvárra!
Fölösleges dolog sütnie oly nagyon,
Mert trombita harsog, dob pereg,
Kész a csatára a sereg:
Előre katonák, előre magyarok!

Ropog, hosszan ropog csatárok fegyvere
S habár fölül az orosz gálya
S alul a magyarok árja,
Azért... -zene kiáll-a gálya az úr!-zene vissza-
A szibér medve megvadul
S ráront a szabadság csillagára
Szabadság csillaga volt hajdan a magyar! -zene kiürül, de bennt marad-
A csatának vége! Vége és elveszett...
Már megfutott mind a honvéd,
Egy, csak egy Vátesz van talpon a vidéken...
Vérözön lábainál, s lángtenger felette!
És akkor jő egy kozák fullánkos dzsidával
Fullánkos dzsidával, szúrós természettel
A Szúróstermészetű Fullánkos Kozák Dzsidas!
És lendül a dárda...
És már épp az Ő szívébe állna...

URJIM „A magyarok istenére esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

OYUNA Áll néma csend,
Légy szárnya bent,
Se künn nem hallatik...
S röpül a dárda, ki tudja, hol áll meg?

PETRUSKA „Éljen a magyar szabadság!”

OYUNA Szól a (nem elég) fürge ürge
Midőn szívébe fúródik a földbe szúrt
Lándzsa, majd kileheli ürge-lelkét...
De nem úgy Ő, kinek segesvár mezején
élte aznap megkíméltetett.

URJIM *(kozák katonát játszva)* „Te vagy az a híres Petyeffi Zander,
A szabadság költője, mi?
Egy a szerencséd, te balga!

Értékesb vagy élve, mint halva!”

OYUNA Azzal zsupsz, a kozák fogja
A költőt, és a lovára dobja.
Irány Szibéria! -zene be-

BURJÁTOK Nem halt meg! Nem halhat meg!
Túlélte ő a hősi halált is!

OYUNA S megy a kozák a lovon,
Földig ér a lába,
Nagy a kozák, de nagyobb
Az ő hadizsákmánya!
Mit neki zordon Kárpátoknak
Fenyvesekkel, vadregényes tája?
Által hág ő a Burkus király birodalmán
Mennek, mennek, mendegélnek
Mennek, mennek, mendegélnek, mígnem addig,
Hogy az már jövés, jöddögélés vala
Ide, hozzánk,
Keletnél keletebbre,
Keletebbnél is keletre,
Hajnalhasadás jeges mezejére
Az Óperenciás Bajkálon is túl
Hol a kurtafarkú hiúz túr,
Attila földjére, földjére Szibériának,
Ahonnan még nem tért meg utazó.

BURJÁTOK Barguzin, Barguzin, legvégső megálló!
Szibérhon, Szibérhon, vendégmarasztaló!

OYUNA Európa csendes, újra csendes,
De még csendesb Szibéria!
Csak a csákány lendül
Feneketlen bányáiba’!
S kínzó rabság könnye hull

Árvánk hó szeméből.
Kőfejtés nem telik költészetéből!
Sötét a bányá
De égnek benne mécsek
Sötét az éj
De égnek benne csillagok
Sötét az ember kebele,
S nincs benne mécs,
Nincs benne csillag,
Hogy csak egy is gondoljon Övele?
Mikor a föld elnyelte volna szomorúságába'
Egy kismadár röpiült Zander atyánk vállára,
S csiripelé:

BAYARMA (*kismadárként*) Darima vagyok, a barguzini tevehajcsár szegény leánya!

Tudok néked búvóhelyet, mi melegebb, mint a bányá!

OYUNA Azzal a kislyány a Barguzin Csillagát

Földjére vezette,

Földjére vezette, jászolba tetette,

Barguzin rejtekén itatta-etette.

S ő harmadnapra föltámadott

Mélabúságából, mélabúságából

Gyilkos honvágyából.

Mert költői keblében szerelem gyullada

URJIM Szűz Darima felé,

Szűz Darimában pediglen

BAYARMA Nem-szűz Zander felé.

S mire rianni kezd a jég a Bajkál felszínén,

Barguzinnak kis csúrrjében

Felsír Darima méhének gyümölcse

Az első Zander-ivadék.

OYUNA Az első Zander-ivadék!

Urjim, Bayarma és Petruska egy ládát hoznak elő a síremlék mögül. Ünnepelesen leteszik Oyuna elé, aki kinyitja, majd egy emberi koponyát vesz ki belőle, és az ég felé tartja. A burjátok tisztelegnek előtte.

BURJÁTOK Ősapánk, ki elhintéd magvadat miköztünk!

Sose meg nem halhatsz, míg mi rád emlékezünk!

A Magyarok Istenére esküszünk! Esküszünk!

OYUNA Ősapánk

BURJÁTOK Esküszünk!

A burjátok meghajolnak a nézők előtt. Urjim leinti a tapsot, előlép. Feljön a nézőtéri fény.

1.jelenet

URJIM Tisztelt Etybegyüttek! Tecsvéreink! Petyeffi ivadéktyai! Etyenes Ágik és Szegről végik! Apaik s Anyaik! Felvérek, és telivérek, masod, harmad, sokadunokatestverek! Ükök, ükükök, s ükükükök! Szépunokák, szebbek s kevesbe szebbek! Etyezőval: Burját matyarak! Öröm látynyi, hogy még ilyen sokan vatyunk szertye Burjátföldön! Unnep ez a nap, s mai! Azér' gyüttünk ma itt össznye Barguzin városa melletty, a Szent sírgyánál, amiért összegyüvünk minden esztendőben: hoty megunnepeljük ősatyánk, Petyeffi Zander születesenapját! Mikor elgyün az ejfel, es átlepünk a következő esztendőbe, Zander atyank betóti kettőszazadik születesenapját! Ebből asz alkalombol koszontom minalunk Dotytor Nemmer Csaba regész urat, aki etyenesen Matyarországról tízezer kilomertert tet meg idájg, hogy leroja tisztelettyét Zander atyank sirja előtty!

Dr. Nemmer felkel a nézőtérről, majd két nagy bőrönddel felmegy a színpadra. A burjátok tapsolnak, éljeneznek.

NEMMER Köszönöm, köszönöm! Bocsánat, csak most jövök a reptérről... *(leteszi a bőröndöket)* Nem baj ha ezeket ide letettem, vagy ez szent hely? Köszönöm!

URJIM Dotytor testyvér! Koszontsd hát Petyeffi népét!

NEMMER *(a nézőkhöz)* „Láttam őt, és ő volt az! II Kínzó rabságban is a szabadság csillaga!” – ezek szépapám, Nemmer József negyvennyolcas honvéd hadifogoly szavai, aki 1850-ben együtt raboskodott Petőfivel Önöknél, Barguzin városában. Mikor hazatért az örömhírrrel, hogy Petőfi él, otthon senki sem hitt neki. Később dédapám is itt volt fogoly az első világháború után, ő látta Petőfi sírját, nagyapám a második világháborús hadifogsága alatt szintén, De nekik sem hittek! Én pedig Petőfi kétszázadik születésnapján azért vagyok itt, hogy a Petőfi Társaság. A Petőfi Kör. Valamint a Régészek Petőfi Nyomában Alapítvány elnökeként folytassam a harcot az igazságért! Köszönöm, hogy itt lehetek!

URJIM Mink köszönnyük! *(a nézőkhöz)* Mos' penig folyjon a kumisz, freceggyen a lóvér az Ő unnepeggén! Menjetek be Barguzinba, a Petyeffi Zander ucca 13-as szam alatty található Bajkal Pocok Fogadoba, ahol mindenki a vendegunk egy véres lámatokára, és egy csöröge fankra!

PETRUSKA Viszlaty!

Lemegy a nézőtéri fény. A burjátok és Dr. Nemmer mosolygva néznek össze.

URJIM Tápos testvér, lépj közelébb! Bayarma máris megmutatja néked jurtád...

NEMMER Jurtám?

URJIM Úgy ám!

BAYARMA Üdvözlégy, Csaba királyfi!

URJIM Ám előtte még igyál velünk egy kumiszt Zander atyánk egészségére!

Urjim leülteti Dr. Nemmert a tűz köré, majd a burjátok is leülnek.

NEMMER Milyen érdekes.

URJIM Érdekes?

NEMMER Az előbb még akcentussal tetszettek beszélni, most pedig... szebben ejtik a magyar szót, mint Kazinczy!

BAYARMA *(kumiszt hoz)* Kumiszki!

NEMMER Köszönöm!

URJIM „Jáj, erről beszelsz”? Ez csak a távolabbi rokonok miatt kellett, akik idejöttek az ünnepségre.

NEMMER Ó!

URJIM Akik messzebb laknak Barguzintól, biz’ török már a magyart!

NEMMER Ugyan már, ne magyarázkodjon! Az is kész csoda, hogy tudnak magyarul! *(kínos csend)* Úgy értem, csodálatos, hogy élnek magyarok itt, az isten háta mögött. *(még kínosabb csend)* Úgy értem, a határontúl. Úgy értem, a határontúlon is túl. Csoda.

URJIM *(nevet)* Értjük mink, ha világosan mondod! Hadd mutassam be családomat! Nevem Urjim.

NEMMER Akkor önnel íméleztem. Nemmer Csaba, örvendek.

URJIM Nem látsz rajtam semmi különöst?

NEMMER Igen, ööö...

URJIM Szóhoz sem jutsz a látványtól, igaz?

NEMMER Igen. Nem.

URJIM Pedig nem csele, nem csala, nem mismás: az Ő ábrázatját örököltem!

NEMMER Ha akarom, Petőfi.

URJIM No ugye, hogy ugye? Ő itt fivérem, Petruska!

NEMMER Nemmer Csaba.

PETRUSKA Zander vére, hejj!

URJIM Petruska az Összes Örzője.

NEMMER Az összes?

PETRUSKA *(verseskötet vesz elő)* Az Petyeffi-összes!

A burjátok meghajolnak a kötet előtt. Dr. Nemmer elhűlve nézi a könyvet.

NEMMER Te jó ég! Ez egy eredeti ezernyolcszáznegyvenhetes kiadás?

PETRUSKA Egy oldal híján, igen. Aztat valaki kijjeltépte, nem tudni, miért. Még maga Zander atyánk hozta vót magával Magyarhonból anno dacumál. Azóta száll. Apáról fiúra.

NEMMER Döbbenetes...

BAYARMA A végébe' már vannak barguzini versek is beletuszmákolva, biza!

NEMMER Barguzini Petőfi-versek? Ez hihetetlen!

BAYARMA *(szaval)* Barguzini Darimácska!
Gyere vélem a határba!
A határban áll egy tábla,
Táblán kusza ruszki ábra,
Aztat írja: „szibér bánya”
Kiáltsunk rá, szép leányka:
Elmész ruszki az anyádba! *(meghajol)*

NEMMER Gyönyörű!

URJIM Ő itt húgom, Bayarma!

NEMMER Igen. Nemmer Csaba.

BAYARMA Petőfi Bayarma.

NEMMER De szép név!

BAYARMA Egy igazi magyar!

URJIM Húgom kitűnően fej.

NEMMER Gratulálok!

URJIM Kecskét, juhot, tehenet, meg amit akarsz! Ezt Darima ősanyánktól örökölte. És mellette épp olyan színész vére van, mint...

NEMMER Petőfinek.

URJIM Honnan tudtad?

NEMMER Egy látnok veszett el bennem...

OYUNA E szót hiába ne vedd! Azt sem tudod, mit jelent, balga!

NEMMER Elnézést! Csak tréfáltam.

OYUNA Tréfáلكozás az élet megrontója.

NEMMER Ön a sámánhölgy?

OYUNA Oyuna, a Csontok Őrzője, a Nyugati Szelekkel Suttogó, Első Ezen a Néven.

NEMMER Én kérek elnézést!

URJIM Oyuna családunk sámánasszonya, egyben nagynénénk! Ő örökölte Zander atyánktól a látnokságot.

NEMMER Örvendek!

OYUNA Én nem, különben!

URJIM *(a zenekar felé fordul)* Aztán ottan csücsül Rozskov nagyapánk, aki annak idején - még Hruscsov alatt - volt egyszer Magyarországon cserediák, és sok szép dolgot látott!

ROZSKOV Puskás.

NEMMER Puskás, igen!

ROZSKOV Gulás.

NEMMER Gulyás, igen!

ROZSKOV Drá-gulás.

NEMMER Igen, igen...

URJIM Aztán ott gubbasztnak uncsi tesóink Ulan Udéből, Samdan és Leggin...-gitár-

SAM-LEG. Szep jo napot!

URJIM És végül a kis Bataar, nagybátyánk...

NEMMER Nemmer Csaba!

PETRUSKA Nem fog válaszolni. Némasági fogadalmat tett egy időre.

NEMMER És mikor szólal meg újra?

PETRUSKA „Ha majd a bőség kosarából mindenki egyaránt vehet!” (Petyeffi, 48 26).

NEMMER Ezt magyarul úgy mondják: életfogytig.

URJIM Íme, már ismered családom! Most pediglen nincs más hátra, minthogy...

NEMMER És a kedves szüleik? Ők mintha kimaradtak volna.

URJIM Éccsapa és éccsanya már nincsenek miköztünk...

NEMMER Ó.

BAYARMA Zander atyánkkal mulatják az időt szép Tündérországbán.

NEMMER Bocsánat, nem akartam ennyire beletapicskolni...

PETRUSKA Életüket és vérüket adták a burjáti magyarok szabadságáért!

BAYARMA Bátyus!

URJIM Petruska, ezt most ne!

PETRUSKA De...

URJIM Tsss!

PETRUSKA De hát...

URJIM Tsss!

PETRUSKA Hát de...

URJIM Tsss! (*Nemmerhez*) Örvend a szívünk, hogy itt vagy, és jelened létével megtiszteled családjunk!

NEMMER Köszönöm, hogy itt lehetek! Hálám jeléül hoztam egy kis ajándékot, egyenesen Magyarországról!

BAYARMA Magyarország!

Dr. Nemmer *egy palack bort vesz elő. A burjátok köré gyűlnek, bűvölten vizslatják.*

URJIM Ez mi ez?

NEMMER Bikavér.

URJIM Bikavér, ez?

OYUNA Ez nem bikavér.

URJIM Nálunk jóval pirososabb színe van... legelnek azok a bikák rendszeren tinálatok?

NEMMER Ez bor. A bikavér csak a neve.

URJIM Hallottátok, mit mondott? Azt mondta: bor!

PETRUSKA Köszönjük!

BAYARMA Egy igazi magyar!

NEMMER Igazán semmiség... még Ferihegyen vettem a dutyifrisopban.

PETRUSKA (*kibontja a palackot, beleszagol*) Zander vére, hejj!

URJIM Mi még sosem ittunk ilyen nedűt! Itten nem terem meg a szőlőszem.

BAYARMA Csak Zander atyánk versiből ismerjük e szent italt!

NEMMER Akkor tessék megkóstolni!

URJIM Készen állunk? Nagyapa! Üresen áll már a kancsó! Öt, hét, nyolc, tíz!

A zenekar a húrok közé csap: a burjátok énekelnek, táncolnak, közben bort isznak – kivéve Oyunát, aki szigorúan vizslatja Dr. Nemmert.. Dr. Nemmer meghatódva nézi a mulatságot.

BURJÁTOK *(énekelnek)* Üresen áll már a kancsó, bort bele, bort bele!

Ide hamar a javából, be vele, be vele!

Boncidáig folyjon a bor, mint tenger, mint tenger,

Ki megállhat még a lábán, nem ember, nem ember.

Boncidáig folyjon a bor, mint tenger, mint tenger,

Ki megállhat még a lábán, nem ember, nem ember.

NEMMER Ez ám a virtus!

BAYARMA Mondd, oh, Csaba királyfi: Magyarhonban minden oly jó, mint e bor?

NEMMER Mintegy.

BAYARMA A Gellért-hegy a Himalája?

NEMMER A Gellért-hegy.

BAYARMA A Balaton a Bajkál?

NEMMER A Balaton.

BAYARMA Van kerítés kolbászból?

NEMMER Van kerítés... de győződjenek meg róla a saját szemükkel!

URJIM Ezt hogyan értéd?

NEMMER Hoztam én még valamit... *(elővesz hét darab repülőjegyet)*

URJIM Ez mi ez?

PETRUSKA Egy repülőjegy!

NEMMER Hét!

PETRUSKA Hét?!

NEMMER Hát!

BAYARMA *(elveszi a repjegyeket)* Ulan-Ude – Moszkva – Budapest! *(elájul)*

URJIM Tápos testvér! Ez most az, amire gondolunk?

NEMMER Szeretettel várjuk Petőfi szépunokáit egy kis látogatásra!

URJIM Bayarma, ébredj!

BAYARMA *(sokkos állapotban)* Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér! Nem álmodom?

URJIM Nem csala, nem csele, nem mismás: a Petőfi-család Magyarhonba ruccan!

PETRUSKA Zander vére, hej!

BURJÁTOK *(énekelnek, örömtáncot lejtének)* Jer ölembe, kincsem, rózsám, itt a bor, itt a bor!

Ha megittad, csókra kerül majd a sor, majd a sor.

Igyál tehát, ürítsd ki, ürítsd mert szomjazom;

De csókodat, hű csókodat, galambom, galambom!

Igyál tehát, ürítsd ki, ürítsd mert szomjazom;

De csókodat, hű csókodat, galambom, galambom!

URJIM Lenn az Alföld tengersík vidéke, jövünk!

BAYARMA Cserebogár, sárga cserebogár!

URJIM Tisza, jövünk!

PETRUSKA Kiskőrös, Szabadszállás, Kecskemét, jövünk!

BAYARMA Pest-budai Nemzeti Színház, jövök!

NEMMER Kerepesi temető, jövünk!

A zene kiáll, a burjátok megdöbbenve néznek Dr. Nemmerre.

URJIM Kerepesi micsoda?

NEMMER Az ország legszebb temetője! Ott helyezük őt örök nyugalomra!

PETRUSKA Kit helyezel te örök nyugalomra?

NEMMER Hát Petőfi Sándort, ki más!

Oyuna magához szorítja a csontokkal teliládát.

PETRUSKA Te el akarod vinni innen Zander atyánk csontjait?

NEMMER Egy százötven éves vitát zárunk le ezzel. Sándor vére, hej!

PETRUSKA Hogy képzeled?!

NEMMER Jogos kérdés, de ne aggódjanak, már mindent elintéztem! Tíz évembe telt, mire beszereztem az összes engedélyt, de már minden készen áll: olyan szép temetés lesz, hogy csodájára jár az egész ország! És önök lesznek a díszvendégek! Ez lesz ám a Petőfi kétszáz!

Petruska összetépi a repülőjegyet.

PETRUSKA Nem megyünk sehová. Se mi, se atyánk!

NEMMER Nem értem, mi baj. Én azt hittem, örülni fognak, hogy...

PETRUSKA Most pedig megkérnélek, hogy távozz!

NEMMER Tessék?

URJIM Csigalom, Zander vérei! Biztosan meg tudjuk beszélni valahogy!

PETRUSKA Mit kellene ezen megbeszélni?!

NEMMER Ez valami félreértés lesz. Nekem engedélyem van arra, hogy...

PETRUSKA Menj innen!

OYUNA Meny inne'!

NEMMER Kérem, gondolják meg! Petőfi is ezt akarná!

OYUNA *(látomás kínozza)* Honnan tudod te azt, mit akarnak a holtak? Meny inne!
Attila hun! Meny inne!

NEMMER Mi baja?

OYUNA A múlt sötét, és tele iszonyattal...

BAYARMA Oyuna!

PETRUSKA Felzaklattad!

OYUNA Burjacki madzsarcki! Meny inne! Petyeffi!

Oyuna transzba esik, és látomása támad: megjelenik Zander és Darima. 1849-ben vagyunk.

2. jelenet - Első közjáték - Nehéz nyelv a magyar!

DARIMA Petyeffi!
OYUNA Petyeffi!
DARIMA Petyeffi! Petyeffi!
ZANDER Egyedül vagy?
DARIMA Petyeffi!
ZANDER Nem követett senki?
DARIMA Petyeffi!

Darima egy kulacsot nyújt Zander felé, aki hirtelen elveszi tőle, majd jól meghúzza.

ZANDER Miert segítesz nekem? Én fogoly vagyok... bilincs, nem szabad! Érted? Mennem kéne a bányába dolgozni, de te elbújtattál itt, a földeteken, pedig olyan szegénynek tűnsz, mint a templom egere. Miért? Miért vagy ilyen jó hozzám?

DARIMA *(megéri, elpirul)* Petyeffi.

ZANDER Azért segítesz, mert én vagyok Petőfi?

DARIMA *(bólogat)* Petyeffi...

ZANDER Még itt is ismerik ezt a nevet? Befosok.

DARIMA Petyeffi...*(elmutogatja a szabadságharcot)*

ZANDER Harcoltam a szabadságharcban.

DARIMA Petyeffi... *(elmutogatja, hogy költő)*

ZANDER Petőfi a legnagyobb magyar költő. Jól van akkor, a lényegét tudod.

DARIMA Madzsar.

ZANDER Magyar, igen! Én magyar vagyok. És te? Én – magyar. Te?

DARIMA Madzsar.

ZANDER Magyar az én vagyok. De te ki vagy, kismadár?

DARIMA Ki faty, kismatyar?

ZANDER Az én nevem Sándor. Én Sándor. Te?

DARIMA Én Zander... te?

ZANDER *(kézzel-lábbal mutogat)* Nem, Zander én vagyok! Petőfi Sándor – én. Te ki vagy?

DARIMA Darima.
ZANDER Darima? Ez valami burját név-
DARIMA Madzsar.
ZANDER Burját.
DARIMA Petyeffi Zander madzsar. Darima madzsar.
ZANDER Nem, kismadár. Petőfi magyar, Darima burját.
DARIMA Burjacki madzsar. Madzsar burjacki.
ZANDER Mit halandzsázol?
DARIMA Attila!
ZANDER Attila? Milyen Attila?
DARIMA Attila. *(lovon üget)*
ZANDER Hiába éled át, attól még nem értem.
DARIMA Attila! *(ostort mutat)*
ZANDER Nehéz nyelv a magyar, ne ostorozd magad...

Darima a képzeletbeli ostorral megcsapja Zandert.

ZANDER Várjunk csak... hogy ostor?*(Darima imádkozó gesztust tesz)* Isten ostora? Attila, a hun?
DARIMA *(repe örömében)* Hun! Hun!
ZANDER Igen, Attila, a hun! Van egy közös ismerősünk. És?
DARIMA Attila, hun.
ZANDER Hun, hát.
DARIMA Hun madzsar.
ZANDER A hunok magyarok?
DARIMA Hun burjacki!
ZANDER A hunok burjátok?
DARIMA Madzsar burjacki! Burjacki madzsar!
ZANDER Hogy a burjátok is magyarok?
DARIMA Tiimee, tiimee!
ZANDER Ekkora baromságot még életemben nem hallottam!

DARIMA *(átszellemülten, mongolul)* Manai Buriadiin ertnii domogt ingej
zugunsun baidag: negen udur als holiin Zuun zugees suu uhaantan, Attila
haaniin ezent gurnees galt bambaraar zugiign zaaj, hench haihrahgui
gantsaaraa uldsen buriadiin arduudad erh chuluunii zamiig zaana. Ene
zamiig gereltuulegchn madjariin erh chuluuni yaruu nairagch Petofi
Sandoraas uur hen baih vee? *(Nálunk, Burjátiában jóslat szól arról, hogy
egyszer a messzi-messzi Nyugatról még jöni fog, még jöni kell egy vátesz,
egy lángoszlop Attila Birodalmából, és megmutatja a magára hagyott
burjátoknak az utat a szabadság felé! És ki más is lehetne az a
lángoszlop, mint Petőfi Sándor, a magyar szabadság költője?!)*

ZANDER Ebből egy kumma szót nem értettem!

DARIMA Ügüi?

ZANDER Ügüi! Ügüi! Bármit is jelentsen! Ki gondolta volna, hogy itten fogok
kinyúvadni Barguzin-külsőn, és hallgathatom egy szerencsétlen burját
lányka karattyolását...

DARIMA Darima madzsar.

ZANDER Persze, persze...

DARIMA *(utánozza)* Perce, perce.

ZANDER Most mit csinálsz?

DARIMA Mot mi csinalöszö?

ZANDER Ez nagyon idegesítő!

DARIMA Edz nattyon idegesito!

ZANDER *(mutatja is)* Menj innen!

DARIMA Meny inen!

ZANDER Ezt nem hiszem el... Menj már innen!

DARIMA *(magához veszi a kulacsot)* Meny inen!

ZANDER Hé, add vissza! Még alig ittam belőle!

DARIMA Meny inen!

ZANDER *(megijed)* Most elküldesz? De nincs hová mennem! Megtalálnak a
kozákok, és mehetek a bányába megdöglenni! Ne dobjál már ki! Én
vagyok Petőfi Sándor! Petyeffi!

Zander elővesz egy Petőfi-összest, és a címlapon látható Petőfi-arcot mutogatja.

DARIMA *(nyújtja a kulacsot)* Darima madzsar. *(visszahúzza kulacsot)* Darima burjacki – meny inen! *(újra kulacsot nyújt)* Darima madzsar. Darima burjacki – meny inen! *(újra kulacsot nyújt)* Darima madzsar. Darima burjacki – meny inen!

ZANDER Jó, jó, jó! Darima magyar! Végül is benned van a virtus... Így már maradhatok?

DARIMA Darima madzsar.

ZANDER Azt akarsz, hogy tanítsalak meg magyarul?

DARIMA *(bólint)* Madzsar.

ZANDER Krisztus a kereszten! Minek tanítsalak meg én magyarul? Mire megtanulod, a tél dere már megüté fejemet – de a tiédet is! Tanulj inkább oroszul, azzal többre mész!

DARIMA Darima burjacki...

ZANDER Jó, jó, jó! Megtanítalak magyarul, ha beledöglök is, jó?

DARIMA Darima...

OYU.DAR. ...madzsar.

OYUNA Darima madzsar...

ZANDER Oyuna! Oyuna ébredj!

PETRUSKA *(hangja)* Ébredj, Oyuna!

ZANDER *(Petruskaként)* Oyuna ébredj!

PETRUSKA *(hangja)* Ébredj, Oyuna!

ZANDER Oyuna ébredj!

PETRUSKA Ébredj, Oyuna!

ZANDER Oyuna ébredj!

3.jelenet – Békejobb

Oyuna felocsúdik. Petruska, Bayarma és Urjim állnak fölötte kétségbe esetten. Dr. Nemmer a távolból figyel. Zander és Darima már sehol.

PETRUSKA Ébredj, Oyuna! Nem hallod? Oyuna!

OYUNA Darima madzsar...

PETRUSKA Oyuna! Én vagyok az, Petruska!

OYUNA Petruska!

PETRUSKA Oyuna, jól vagy?

NEMMER Hívjak orvost?

URJIM Biztos csak látomása volt, ünnepekkor gyakori!

BAYARMA Itt vagy köztünk, Oyuna?

OYUNA Itt voltam, de nem most... akkor, amikor.

BAYARMA A múlt árnyai szólottak tehozzád?

OYUNA Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?

PETRUSKA Ezt hogy értéd?

OYUNA A szőlőszem kicsiny gyümölcs, egy nyár kell hozzá mégis, hogy megérjék... szerelmük gyümölcse mi vagyunk! Nem hagyhatjuk... Érzem, hogy én is egy sugár vagyok! Egy gondolat bánt engemet!

PETRUSKA Bántja egy gondolat!

OYUNA Sokáig voltam távol?

PETRUSKA Alig egy percig.

OYUNA Itt van még az idegen?

PETRUSKA Még itt van, de már nem sokáig...

URJIM Ezt hagyd abba, Petruska!

OYUNA Nem engedtétek meg neki..? Ugye nem?

PETRUSKA Ne aggódj! Zander atyánk itt marad mivelünk!

NEMMER Nem értem, miért tetszenek ágálni. Azt hittem, örülni fognak, hogy Petőfi végre hazatér.

URJIM Örülünk mi, csak...

PETRUSKA Petyeffinek nem kell hazatérnie. Petyeffi itthon van.

NEMMER De nem itt van a hazája.

PETRUSKA De ide tért haza.

NEMMER Idegenbe szakadt!

PETRUSKA Egy magyar nem szakadhat ide idegenbe!

NEMMER És miért nem szakadhat ide idegenbe?

PETRUSKA Ez itt Attila földje, egykor-volt Hunnia!

NEMMER Hun-magyar rokonság? Hun van az már!

PETRUSKA *(kötetből idéz)* „...nem Ádám-Éva óta mienk e föld,

Messze Ázsiában lakozánk azelőtt,

Messze Ázsiában a világ más részén,

Kaszpi-tengeren túl Aral-tó környékén!” (Petyeffi 34 18)!

NEMMER Ez ettől egyvel bonyolultabb...

PETRUSKA Kirekesztesz, kirekesztesz?!

URJIM Magyarok! Férfiak és asszonyok! Ne legyünk egymásnak farkasa!

Egyetlen gyékényen árulunk mi mind, ne keressük hát a kákán is a csomót!

PETRUSKA Hová lyukadsz ki?

URJIM Petyeffi Zander mindannyiunké! Osszuk hát el magunk közt testvériesen!

PETRUSKA Micsoda?

NEMMER Felezzük meg Petőfi Sándort?

URJIM Mivel Zander volt a burjáti magyarság feje, így talán joggal tarthatunk igényt a fejére! Szíve is bennünk dobban tovább, így talán a mellkasát is megtarthatnánk joggal. Tápos testvér, te viszont tökös vagy, hogy életed áldozád ezért az újratemetésért, úgyhogy tiéd volna csípőtől lefelé! No, áll az alku?

BAYARMA Nekem tetszik!

PETRUSKA Bayarma!

NEMMER Nem is tudom... kicsit furán venné ki magát, hogy a dísztemetésen csak két lábszárcsont meg egy medence van jelen... a koponyáját még hozzácsaphatjuk? Mégis csak ott dőlt el minden...

URJIM Az problémás... minden évben atyánk fejét mutatjuk meg a rokonságnak...Tudod: Ősapánk!!! de biztos meg lehet oldani valahogy... megvan! Beugrok a városba egy fűrészért! Kettévágjuk izibe', oszt majd jövőre csak profilból mutogatjuk a népnek....

PETRUSKA Nem felezünk! Nem negyedelünk! Nem kapsz belőle egy kisujjpercet sem!

URJIM Kérlek, Petruska! Ez az egyetlen út a béke felé!

BAYARMA Miért baj az, ha elvisz egy lábszárat, vagy egy térdkalácsot? Így mindenki jól járna!

PETRUSKA Bayarma!

NEMMER Az előbb még felezésről volt szó!

URJIM Nem te döntesz egyedül, Petruska. Bayarma és jómagam amellelt állunk, hogy Zander atyánkból minden magyar egyenlőn vehet!

BATAAR Igen!

Csend. A burjátok döbbenettel néznek Bataarra.

URJIM Na ugye, hogy ugye?

BAYARMA Kettő az egy ellen! Úgyhogy!

PETRUSKA No és mi van Oyunával? Ő még nem mondott semmit. Pedig ő a csontok őrzője, az ő szava kettőt ér!

URJIM Te mit gondolsz, Oyuna? Mi lenne most a leginkább Zander atyánk akarata szerént való?

OYUNA Hol a szem, szemével farkasszemet nézni? Ki meri meglátni, ki meri idézni az igazi arcát!

PETRUSKA Ez sámánul azt jelenti: Nem!!!

NEMMER Éppen most kapnak egy soha vissza nem térő lehetőséget, hogy befogadja magukat a nemzet! Idejövök. Belemegyek a felezésbe. Még repülőjegyet is vettem maguknak, erre összetépik! Tudják, milyen drága volt?

BAYARMA *(repjeggyel kezében)* Én nem téptem össze...

PETRUSKA Bayarma!

Bayarma Dr. Nemmer mellé áll.

BAYARMA Csaba királyfi! Vigyél el engem Magyarhonba!

PETRUSKA Képes volnál itt hagyni családod?

URJIM Csak kiruccan, jól teszi!

BAYARMA Nem csak ruccanok.

URJIM Mit mondsza?

BAYARMA Vissza se gyüvök. Színésznő akarok lenni Pest-Budán.

PETRUSKA Bayarma... Itt élned, halnod kell!

BAYARMA De mi van ha nem?

PETRUSKA Nyugaton keresel boldogságot, miközben néped rab madár?

URJIM Petruska, ezt most ne...

PETRUSKA Fel kellene akasztanunk a királyokat, nem elfutni előlük! Így tanítá
Zander atyánk!

BAYARMA Mi itten már ezer éve csak akasztjuk a királyokat, mégse fulákolnak meg
sehogyan se! Éccsapáéknak se sikerült, Petyeffinek se, pedig ő Petyeffi!-

PETRUSKA Hazaáruló!

BAYARMA Hazaáruló? Én e?

URJIM Áruljunk már egy gyékényen magyarok!

BAYARMA Na most van elegendő! Csaba királyfi, indulhatunk!

NEMMER Bocsánat, de én a csontokért jöttem...

BAYARMA Ez igaz... adjátok át Zander atyánkat csipőtől lefelé! Szolgaföldben nem
nyughatnak!

OYUNA Irtóztató...

PETRUSKA Egy lépést se közelebb!

BAYARMA Akkor legalább a Szent Jobbot elvisszük!

NEMMER Az kevés lesz...

PETRUSKA Nem, nem, soha!

URJIM Nyújts békejobbot, Petruska!

*Nagy dulakodás kezdődik a láda körül. Bayarma és Dr. Nemmer cibálja egyik
oldalról, Oyuna, Urjim és Petruska a másik oldalról. Addig-addig viaskodnak, mígnem*

a láda leesik, és emberi csontok esnek ki belőle. Mindenki megdermed. Oyunát újabb látomás kezdi el kínozni.

OYUNA Futi, futi! A kozák már közel! Fussatok, bolondok!

Második közjáték - Minek nevezzelek?

Újra 1849-ben. Darima és Zander épp menekül a kozákok elől.

DARIMA Ee, Petyeffi, ee!

ZANDER Még a nyomunkban van?

DARIMA A kozak mar kozel!

ZANDER Könyörgöm, segíts! Nem akarok visszamenni a bányába!

DARIMA Futi!

Futnának tovább, de belebotlanak a Bajkál-tóba.

ZANDER Jaj ne! Mi ez a böszme nagy tó itten?

DARIMA Ez mar Bajkal.

ZANDER Bajkál? Merre tovább? Mindjárt ideér!

DARIMA Buji be!

ZANDER Micsoda? A tóba be?

DARIMA Be toba'! Gyorsa'!

ZANDER Hú, de hideg!

DARIMA Sie'!

Darima lenyomja Zander fejét a tóba. Egy kozák katona árnya jelenik meg.

DARIMA Dobryy vecher!

KOZÁK *(hangja)*Ti videl eto Alexandr Petjeffi?

DARIMA Net...
KOZÁK Krasivaya Devushka...

A kozák árny el. Darima dühödten szól utána.

DARIMA Gryaznie Ruszki! (I kijön a vízből) Petyeffi!
ZANDER *(kidugja fejét a vízből)* Elment?
DARIMA Megúttu'!
ZANDER Ez meleg helyzet volt... Kijöhetek?
DARIMA Gyee!
ZANDER Hú, de cidrizek! *(leveti vizes ruháit, ugrál)* Úristen, segíts!
DARIMA *(nevet)* Petyeffi Zander gatyaba' tanco!
ZANDER Ez nem vicces! Lefagy a tököm! Adj valami törülközőt!
DARIMA *(leveszi vállkendőjét)* Csucs.

Leülnek egy Bajkál-parti sziklára. Darima megtörli Zander fejét.

ZANDER Ez hát a Bajkál. Fenséges!
DARIMA Fenseges! Ott... Bajkál utan Madzsarország'. Petyeffi medzs Madzsarország'. Darima medzs Magyarország'. Burjacki medzs Magyarország'. Rabo' voltu' mostanai...Azé' a viz a úr! Petyeffi tesz szabaccsá Burjacki! Medzs Magyarország' szabaccsá!
ZANDER Persze, persze! *(megcsókolná)*
DARIMA *(előveszi a Petőfi-összest)* Darima madzsar!
ZANDER Sosem unod meg?
DARIMA Sohse!
ZANDER A bánat?
DARIMA Ety naty ocean...
ZANDER S az öröm?
DARIMA Asz ocean ety kis gyongye.
ZANDER Mi a kő?

DARIMA Tyukanyo.

ZANDER Hol?

DARIMA A kis Tur szalaty beleje.

ZANDER Hallod-e?

DARIMA Jeride!

ZANDER De látod amottan a téli világot?

DARIMA Mar ho takara el a berci tetot!

ZANDER Dicsőséges nagyurak! Hát, hogy vagytok?

DARIMA Vikszkety uty kicsike nyakatyok!!

ZANDER Minek nevezzelek?

DARIMA Nem tudo'.

ZANDER Minek nevezzelek,
 Ha a merengés alkonyában
 Szép szemeidnek esti-csillagát
 Bámulva nézik szemeim,
 Mikéntha most látnák először...
 E csillagot,
 Amelynek mindenik sugára
 A szerelemnek egy patakja,
 Mely lelkem tengerébe foly -
 Minek nevezzelek?

DARIMA Mine' nevezele'?

ZANDER Minek nevezzelek
 Ha rám röpíted
 Tekinteted,
 Ezt a szelíd galambot,
 Amelynek minden tolla
 A békeség egy olajága,
 S amelynek érintése oly jó!
 Mert lágyabb a selyemnél
 S a bölcső vánkosánál –

DARIMA Mine' nevezzele'?

ZANDER , ha...

Megzendülnek hangjaid,
E hangok, melyeket ha hallanának,
A száraz téli fák,
Zöld lombokat bocsátanának
Azt gondolván,
Hogy itt már a tavasz,
Az ő régen várt megváltójok,
Mert énekel a csalogány –

ZAN.-DAR. Minek nevezzelek?

ZANDER Ha ajkaimhoz ér
Ajkadnak lángoló rubintköve,
S a csók tüzeiben összeolvad lelkünk,
Mint hajnaltól a nappal és az éj,
S eltűn előlem a világ...

Zander már éppen megcsókolná, de Darima az utolsó pillanatban nem hagyja.

ZANDER Mi a baj?

DARIMA Nem.

ZANDER De miért nem? Én azt hittem, hogy te is...

DARIMA Ki Julia?

ZANDER Micsoda?

DARIMA Julia Szandary. Ki Julia Szandary?

ZANDER Szendrey Júlia? Életemben nem hallottam ezt a nevet. Hallomásból sem hallottam, és akkor sem volt ismerős!

DARIMA „Mine' nevezzele'?! „Szeptembe' vegán” – Petyeffi irt Julia Szenderybe.

ZANDER Szendreyhez.

DARIMA Szenderyhez! Sok vers! Darima tud. Darima nyalaz Petyeffi!

ZANDER Már tudsz magyarul olvasni? Mekkora egy stréber vagy...

DARIMA Zander irt vers csak Julia Szendery.
ZANDER Nem is igaz! Más nőkhöz is írtam verseket!
DARIMA Petyeffi szeret más nok?! Petyeffi nem szeret Darima...

Darima elviharzik.

ZANDER Ne csináld már ezt, könyörgöm! Alig tudsz magyarul, és máris féltékenykedsz? Darima, ne menj el, kérlek!

Darima sértetten jön vissza. Karba fonja a kezét.

ZANDER Igen, írtam verseket Szendrey Júliához. Szerelmes verseket. Mert szerelmes voltam belé. De az már régen volt! Tavalyelőtt! És igen, más lányokba is voltam szerelmes. Sok lányokba. Annyi lánykába, hogy...

DARIMA Petyeffi!

ZANDER Borjádtól Koltóig sok lánynak hevertem én már a lábai között, előtt!... de egyik sem ért a barguzini tevehajcsár lányának nyomába.

DARIMA Petyeffi szeret Darima?

ZANDER Petyeffi szeret Darima.

DARIMA Csak Darima?

ZANDER Csak Darima...

DARIMA Akko' Petyeffi ir vers Darima.

ZANDER Írjak neked verset?

DARIMA Mos'.

ZANDER De hát az nem megy csak úgy... ahhoz előbb homlokon kell csókoljon a Múza!

DARIMA Ki Muzsa? Másik no?

ZANDER Dehogy! A Múza a tűz, a varázslat, az ihlet...

DARIMA Petyeffi szeret Darima. Darima iklet. Nem iklet?

ZANDER Dehogynem ihletsz meg, csak...

DARIMA Petyeffi ir vers Darima. Mos'!

ZANDER Legyen hát... Asszondja, hogy... egy pillanat! (*költ*) Barguzini
hajcsárosné, angyalom! Nem... ööö... Na jó, akkor egy
vadonatújat...Petőfi Sándor: Darima. Dal. Ima.... Barguzini
Darimácska! Gyere vélem a padlásra.... Barguzini Darimácska! Gyere
vélem a határba! A határon áll egy tábla...

Darimának nem tetszik. Elindul.

ZANDER Ameddig kitalálom, ne válasszunk magunknak csillagot? (*E ránéz I-ra,*
DARIMA Ezsike, mi? (*dühödten el*)

Zander kétségbe esetten kutat a kötetben egy szerelmes vers után.

ZANDER (*Darima után kiált*) Hogyha már nem szeretsz, az isten áldjon meg! De
ha még szeretsz, úgy ezerszer áldjon meg!

*Csend. Nem érkezik válasz. Zander elcsügged. Ekkor Darima rohan vissza, és átöleli
Zandert.*

DARIMA Ezersze'!

ZANDER (*félre*) Csak nem olvastál te mindent!

DARIMA Micso'?

ZANDER Szeretlek! (*kitép egy lapot a kötetből, és elhajítja egy bokorba*)

DARIMA Reszke' a bokor!

ZANDER Mert madárka szállott rá!

Zander megcsókolná Darimát, de az megint nem hagyja

DARIMA Nem.

ZANDER Na most mi a baj?

DARIMA Nem cso'.

ZANDER De miért nem csók?

DARIMA Darima kismada'. Darima meg nem volt ferfi.

ZANDER De ez csak egy csók... és más semmi! Egyelőre...

DARIMA Nem szaba'.

ZANDER Megőrülök! Még hogyan valljak neked szerelmet, hogy...?!

DARIMA E' ke' veni Darima keze.

ZANDER Micsoda? El kell vegyelek, hogy megcsókolhassalak?

DARIMA Burjacki szokasos. Ki kell ker Darima keze Darima jo oreg apuka.

ZANDER Isten lássa lelkem, ennyit én még nem tepertem nőért... Tudod mit?
Benne vagyok! Vezess apád elé, megkérem tőle a kezed!

DARIMA Nem szaba'!

ZANDER Miért nem?

DARIMA Ke' neki... (*mutogat*)

ZANDER Mi? Hozomány? Ajándék?

DARIMA Ajande'.

ZANDER De hát mit adjak én neki? Nincs egy lyukas garasom se'!

DARIMA Tudo'.

ZANDER Akkor így meg se csókolhatlak!

DARIMA Tudo'.

ZANDER Hozzád se érhetek!

DARIMA Tudo'.

ZANDER Tudsz mást is mondani?

DARIMA Tudo': Darima szeret Petyeffi.

ZANDER Én is szeretlek... (*megcsókolná, de nem szabad*) áááá! Megőrülök!
Milyen szerelem ez, hogy nincs benne csók?

DARIMA Szep. Tudo' beszél' Zander!

ZANDER Az nagyon jó, hogy tudunk beszélgetni, de azért, na!

DARIMA Zander tanit Darima madzsar!

ZANDER Hát persze! Megvan, mi lesz az ajándék jó apádnak!

Zander magához veszi a Petőfi-kötetet.

DARIMA Ne-ne...

ZANDER *(a kötetet nyújtja)* De-de! Ezt a Petőfi-összeszt ezennel a családnak adományozom.

DARIMA Ez túl nagy ajándék. Ennyi nem ér csó.

ZANDER Ó, dehogynem! Szerinted elég lesz?

DARIMA Apuka szeret Petyeffi...

ZANDER Akkor, mire legközelebb jössz, lehet, hogy...

DARIMA A lesz naszos eccaka! Akkor szia Zander!

Darima szerelmesen el. Zander boldogan néz utána, majd hirtelen rájön, hogy fázik. Összeszedi a ruháit. Véletlenül megfog egy lábszár csontot.

ZANDER Szedd össze magad!

OYUNA Szedd össze magad...

ZANDER *(mintha hallaná)* Szedjem össze magam?

OYUNA Szedd össze magad!

4. jelenet – Medence

Oyuna felocsúdik. Urjim, Petruska és Bayarma állnak a csontok fölött. Dr. Nemmer kicsit távolabb egy medence csontot vizsgál.

URJIM Szedd össze magad, Oyuna! A Szent Csontokat csak te érintheted!

PETRUSKA Siess, mielőtt még a tápos... hová tűnt a tápos?

NEMMER Itt valami nem stimmel...

PETRUSKA Ellopja a medencét!

BAYARMA Ezt hadd vigyük el, és a többi maradhat...

URJIM Erre csípőből igent kell mondani!

PETRUSKA Az a mi csontunk!

OYUNA Add vissza a Szent Medencét!

NEMMER A Szent Medence, mi? Na ne szórakozzanak velem!

PETRUSKA Hogy merészeled megkérdőjelezni a medence szentségét?!

NEMMER Ezek itt egy nő csontjai!

URJIM Micsudi? Biztos vagy te ebben, tápos testvér?

NEMMER Régész vagyok, kiástam már pár medencét! Ne legyen a nevem Nemmer Csaba, ha ez itt nem egy női medence! Hát nagyobb, mint a Kárpát!

BAYARMA Még az enyémnél is szélesebb csípeje kellett vón legyen...

PETRUSKA Csak meg akar téveszteni!

URJIM Miért tenne így?

PETRUSKA Csak!

NEMMER Az én türelmem is véges! Hová dugták Petőfi csontjait?

URJIM De hát ezek Petyeffi csontjai...

NEMMER Igen? Akkor Petőfi Sándor nő volt!

BAYARMA Tudtam!

PETRUSKA Lenőzöd atyánk, lenőzöd?!

BAYARMA Az miért baj?

URJIM Mondják, hogy Petyeffi légius teremtés volt, szinte mint egy bajszos asszony... nem lehet, hogy innen fúj a szél?

NEMMER Szerintem pedig onnan fúj a szél, hogy maguk tudták előre, hogy miért jövök, és a csontokat orvul kicserélték egy női csontra! -üveghang ki-

PETRUSKA Aljas rágalom! Oyuna soha nem tenne ilyet! Ugye, Oyuna? Oyuna...?

Oyuna lesüti a szemét.

NEMMER Maga cserélte ki, ugye?

URJIM Oyuna, a Csontok Őrzője, a Nyugati Szelekkel Suttogó, Első Ezen a Néven, felelj hát nekünk: ezek itt Zander atyánk csontjai?

NEMMER Adja elő az igazi csontokat, most!

PETRUSKA Hallgass! Oyuna, adj nekünk bizonyosságot!

OYUNA Látom a hitet enyészni szemetekben...

NEMMER Úristen...

OYUNA Szerelmük gyümölcse mi vagyunk. *(a csontokat kezdi rendezni)* Eljött az idő, hogy a legvégső titkokról beszéljek tinéktek... de vajon készen álltok-e már?

URJIM Mire készülsz?

OYUNA Bizonyoságot akartok, burjáti magyarok? Hát adjon bizonyoságot Ő maga!

BAYARMA Jaj, ne, ugye nem?

URJIM Oyuna, nem kell ezt tenned!

NEMMER Mi történik?

OYUNA Itt az éjfél. A szellemek ünnepelnek az Égben! Ilyenkor nagyobb az esély...

BAYARMA Oyuna...

9. jelenet – Kelj fel és járj, Petyeffi Zander!

Oyuna transzba esik, az égnek emeli a koponyát. A burjátok lélegzetvisszafojtva figyelik. Dr. Nemmer semmit sem ért.

NEMMER Most mit csinál?

URJIM Psszt! Zavarni nem szabad sámánt, mikor jó a transz!

NEMMER Most szellemet idéz, vagy micsoda?

OYUNA Zanderrr!

PETRUSKA Csontmágia! Minden burját sámán földi életében egyszer, egyetlenegyszer kérheti egy ősi szellemtől, ki hajdan emberi csontokban lakozott, hogy feljöjjön érte a síri világból az éj közepén...

NEMMER De mire föl az egész, ha tudományos értelemben ezek egy nő csontjai? Inkább az igazi csontokat kellene kiszedni belőle, ahelyett, hogy...

URJIM Tápos testvér, neved csend legyen! A szellem már közel...

Oyuna vonaglani kezd a földön.

PETRUSKA Nézzétek! Oyuna ereje fogyódik!

OYUNA Látjátuk feleim szümtükkel, mik vogymuk: isá, por és homou vogymuk....

URJIM Ott ne ragadjon lelke a túlvilágon, miközben Petyeffi szellemét keresi, add, oh, magyarok istene!

NEMMER Micsoda? Bele is halhat ebbe?!

BAYARMA Nem ő lenne első sámán...

OYUNA Itt már mindenki Petőfi Sándor, lopják a rímet a ...

BAYARMA Emlékeztek Balbarmára? a Lángoló Fényesség Szilaj Táltosa hogy végezte, mikor Batu kánt akarta megidézni vala?

URJIM Balbarma...

PETRUSKA Ne ily halált adj, istenem, ne ily halált adj őneki!

NEMMER Na, azt már nem! Nem fogom végignézni, ahogy belehal a csontpakolgatásba,! A huszonegyedik században vagyunk, könyörgöm! Hé, Oyuna asszony! Hall engem? Ne legyen balga sámán, térjen vissza közénk!

URJIM Hallgass! Most dől el családunk sorsa végleg!

Oyuna összeesik, majd hirtelen új erőre kap. Már nem teljesen önmaga.

OYUNA Eeeeej, mi a kő, tyúkanyó... Kend a szobában lakik itt bent?-Sanyi, te! Hallod-e? Jer ide!

BURJÁTOK Jer ide!

NEMMER *(a nézőkhöz)* Ez most tényleg történik?

OYUNA Jer, ha mondom, rontombontom! Fordulj be a konyhába! Gyújts rá a pipára! Csüngünk ajkadon, mint gyümölcs a fán!

BAYARMA Csüngünk ajkadon!

PETRUSKA Füstbe ment terv! Nem bírja ki, túl régóta tart a transz!

NEMMER Ne!

URJIM Kibírja, hisz Zander már közel! Tarts ki, Oyuna!

PETRUSKA Hívd, ki tudja, meddig hívhatod!

URJIM Mozduljon a tetszhalott!

OYUNA Talpra, magyar! Hí a haza, itt az idő, most, vagy soha! Kelj fel, Petyeffi, sírodat rázom! Kelj fel, és járj, Petyeffi Zander!

Oyuna elájul. Csend. Mindenkiben megfagy az ütő.

NEMMER Most meghalt? Oyuna...

Dr. Nemmer megérintené, ám ekkor Oyuna lassan felemelkedik. Látszik, hogy megszállta őt egy szellem.

URJIM Ez már nem Oyuna...

BAYARMA Megszállta őt a szellem...

PETRUSKA Zander atyánk szelleme!

A burjátok térdre borulnak.

BAYARMA Ki meri megszólíthatgatni? Én nem.

PETRUSKA Majd Urjim, ő mindenkivel jóba' van!

URJIM Ki nem állhatom még a tekintetét sem...

PETRUSKA Hamar kérdezzük meg tőle, mit kérdezni kényszerít a sors! Az Alvilág Urai nem nézik jó szemmel, ha egy szellem túl soká időz földiekkel!

NEMMER Mi legyen? Szólítsam meg én?

URJIM Azt már nem! Mi vagyunk szépunokái! Majd mi köszöntjük!

PETRUSKA De hogyan?

NEMMER Sándor Bácsi! Nem tudom, tetszik-e emlékezni Nemmer Józsefre, ő a szépapám, együtt tetszettek itt raboskodni annak idején...

OYUNA *(szellemként)* Romlásnak indult, hajdan erős magyar! Már megszólítani sem mertek, drága szépunokáim?

URJIM Csakugyan te vagy az, Zander atyánk?

OYUNA Zander atyátok?!

URJIM Petyeffi Zander szelleme! Minden burjátí magyarok ősatyjáé!

BAYARMA Zander atyánk, minden magyar költők legnagyobbika, üdvözlégy!

OYUNA Én nem Zander atyátok szelleme vagyok.

PETRUSKA Az lehetetlen!

URJIM De hát minden egyezik... magyarul szólsz hozzánk, miképp Zander atyánk, szépunokáidnak szólítsz minket, miképp Zander atyánk tenné...

OYUNA Mert szépunokáim is vagytok, ebugatta fattyak!

PETRUSKA Ki vagy hát, ha nem a szépapánk?

OYUNA A jó édes szépanyátok!!

URJIM Darima!

OYUNA Darima...

NEMMER Mondtam én, hogy egy nő csontjai!

URJIM Nem értem... végig ősanyánk csontjait tiszteltük Zander atyánké helyett?

OYUNA Miért, tán baj, hogy engem tiszteltetek? Nekem tán nem járt volna?

URJIM Darima, kegyelmezz! Nem úgy értettük...

PETRUSKA Szépanyánk, segíts! Mi lett Zander atyánkkal? Hová lett porhüvelye?

OYUNA Az igazságra szomjúhoztok?

BURJÁTOK Szomjúhozunk, igen!

OYUNA Tudni akarjátok Zander atyátok történetét úgy, ahogyan az volt?

BURJÁTOK Ahogyan az volt!

BAYARMA Úgy!

PETRUSKA Regéld el nekünk, hogyan esett nászotok!

NEMMER Ne légy indiszkrét! A szépanyád szellemének jurta-titkait hadd vigye magával a sírba... vissza.

OYUNA Legyen hát!

NEMMER Jó, hát hogyha ő nyitott rá, akkor...

OYUNA Elmesélem, hogyan esett nászom Zander atyátokkal... *(belekezdene)*

URJIM Köszönjük, oh, Darima!

PETRUSKA Adj bizonyosságot, hogy a mi ereinkben is magyar vér csörgedez! Zander vére, hejj!

OYUNA Hallgassatok!!!! S hallgassátok: mint esett Zander és Darima násza...

Harmadik közzjáték – Sehonnai bitang ember

Oyuna látomása ezúttal a többiek előtt is megjelenik. Megjelenik Zander és Darima árnya. Egymással szemben állnak, szerelmesen néznek egymásra, énekelnek. A burjátok álmélkodva nézik őket, mint akik csodát látnak.

DARIMA Szabaccsá!

ZANDER Szerelem!

DARIMA E kettő ke' neke'!

ZANDER Szerelmemért feláldozom az életet

DARIMA Szabadságért feláldozom szerelmemet!

Csend.

ZANDER No, átadtad az ajándékot apádnak, kismadár?

DARIMA Darima atadta.

ZANDER És? Elfogadta?

DARIMA Apuka orult... de nem fogadta.

ZANDER Micsoda? Nem fogadta el?

DARIMA *(előveszi a könyve)* Azt uzente, nem fogadha' e ilyen nagy ajanda.

ZANDER Ne már!

DARIMA Apuka ad Darima keze Petyeffi Zander ajanda nelku es!

ZANDER Kedvelem az öreget!

DARIMA Petyeffi tesz burjacki szabaccsá!

ZANDER Persze, persze...

DARIMA Vezet burjacki Madzsarország'!

ZANDER Persze, persze...

DARIMA E burjacki legnagyobb' ajanda'.

ZANDER Persze, persze... Akkor... itt az idő?

DARIMA Mos', vagy soha...

Zander épp levennie Darima ruháját, de ő nem engedi.

DARIMA Talpra madzsa, hi a haca!

ZANDER Micsoda?

DARIMA Rabo' legyunk, vaty szabada? Ez a kerde, valaszata'!

ZANDER A magyarok istenére esküszöm, esküszöm hogy nem értem, miről beszélsz! Nem úgy volt, hogy most lesz nacos éccaka?

DARIMA Maj' lesz nacos éccaka, de mos' Petyeffi tesz szabaccsá!

ZANDER Milyen szabadság?

DARIMA Burjacki szabaccsá! Madzsarszki szabaccsá! Mar varnak.

ZANDER Kik várnak?

DARIMA Apuka csinal gyules barguzini muzeum lépcseje!

ZANDER Hogy a tessék?!

DARIMA Ott var sok burjacki Petyeffi Zander!

ZANDER Rám várnak a burjátok?

DARIMA Petyeffi!

ZANDER De hát mit mondjak én nekik? Csak egy rab vagyok a sok közül!

DARIMA Rabo' tova nem leszun! Mond meg nekik! Tizenket pontyba'!

ZANDER Nem! Siess oda, és te mondd meg nekik, hogy menjenek haza, mielőtt a kozák láncra veri őket is!

DARIMA Fenyeseb' a láncná' a kard! Ite veled regi kardu'!

ZANDER Nincsen régi kardunk! Csak láncunk van!

DARIMA De hat Petyeffi irta!

ZANDER Költői túlzás volt! Szólj nekik, hogy menjenek haza! Siess már!

Csatazaj, forradalmi induló hangjai.

DARIMA Mar keso! Kitor' a foradal!

ZANDER Ne, ne, ne, ne...

DARIMA *(a völgyet kémleli)* Burjacki bajba'! Apuka bajba... jon sok kozak!

ZANDER Mondtam én!

DARIMA Kell segít burjacki! Trombity harsa, dob pere'! Petyeffi megy csata!

ZANDER *(retteg)* Nem megy csata...

DARIMA Burjacki hívjak Petyeffi! *(a csatater felé tuszkolja Zandert)* Segít burjacki! Gyeru'!

ZANDER Petyeffi nem segít burjacki! Fogd már fel!!

DARIMA Sehonnai bitang embe', ki mos', ha kell, halni...

ZANDER Nemmer! A nevem Nemmer József. Nem én vagyok Petőfi.

Zander leveszi a bajszát. Csend. Darima nem hisz a szemének. Dr. Nemmer és a burjátok sem.

DARIMA Petyeffi?

ZANDER Csak egy vándorszínész vagyok.

DARIMA Petyeffi...

ZANDER Petőfi eltűnt Segesváron.

DARIMA Mér'?

ZANDER Meg akartak ölni a csatában, de azt mondtam, én vagyok Petőfi Sándor, ezért életben hagytak. Te is csak ezért segítettél. A Nemmer Jockikát bárki hagyta volna a bányában megdöglenni, de Petőfit...

DARIMA Meny inne'!

ZANDER Nem volt más választásom...

DARIMA Meny inne'!

ZANDER Szeretlek, kismadár!

DARIMA Darima szeret Petyeffi... *(Darima magához öleli a Petőfi-összest, majd akcentus nélkül mondja)* Menj innen!

ZANDER Milyen szépen mondtad magyarul...

Csatazaj felerősödik.

DARIMA Menj innen!

ZANDER *(menekülőre fogja)* Ha hazajutok élve, otthon elmondom, hogy Petőfi nem halt meg... tovább él egy kismadárban! Láttam őt, és ő volt az! Kínzó rabságban is a szabadság csillaga!

Zander megfut. Darima elteszi a könyvet, felragasztja magának Petőfi bajszát, felveszi a kabátját.

DARIMA Petőfi tesz szabadság! Petőfi vezet burjátok Magyarország!

Darima el a csatazaj irányába. Sötét.

OYUNA *(hangja)* Tüzesen süt le a nyári nap sugára
Az ég tetejéről a zord Barguzinra...
Ropog, hosszan ropog burjátok fegyvere
De a csatának vége, vége és elveszett...
És akkor jó egy kozák fullánkos dzsidával
Fullánkos dzsidával, szúrós természettel...

Darima és egy kozák katona árnya jelenik meg.

DARIMA A magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk! Ide szúrj, te dzsidás!

KOZÁK Devuska! Krasivaja devuska...

DARIMA Én nem kisleány! Én Petőfi Sándor!

KOZÁK Nyet Petyeffi! *(lerántja Darimáról a kabátot)* gjevuska...

DARIMA Ne, kérem... Darima kismadár...!

A kozák árny erőszakot tesz Darimán, majd otthagyja. Sötét.

OYUNA *(hangja)* De az én életem aznap megkíméltetett...

És mire kitavaszkodik, és rianni kezd a jég a Bajkál felszínén,
Barguzinnak kis csúrcsójában felsír az én méhemnek gyümölcse.

Epilógus – Nyelvében él

A látomás véget ér. A burjátok és Dr. Nemmer döbbenetesen néz maga elé. Oyuna megébred.

OYUNA Sokáig voltam távol?

BAYARMA Akkor Zander atyánk nem atyánk?

URJIM Nem Zander. És nem atyánk.

PETRUSKA Ruszkik voltunk mostanáig, kárhozottak ősapáink!

BAYARMA Akkor... mink nem is vagyunk magyarok?

OYUNA Mi mostan a magyar?

URJIM Nézzük a jó oldalát! (*sír*)

NEMMER A viszontlátásra, burjátok... burjátok!

BAYARMA Csaba királyfi...

NEMMER Nem!

Dr. Nemmer el, majd kisvártatva vissza.

URJIM Hát te nem elmentél, tápos testvér?

PETRUSKA Nem mer...

NEMMER Mit mondanék otthon? Láttam őt, és nő volt az? Nem mehetek vissza úgy, hogy Petőfi nem járt itt...

PETRUSKA Soha nem járt itt! Zander vére, jaj, nincs bennünk egy csepp sem!

Petruska eldobja a Petőfi-összest, majd sírva lehanyatlik egy sziklára. Urjim észreveszi a kötetet a porban. Leguggol hozzá, elmosolyodik.

URJIM Magyar vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén.
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaszpi-tenger habjain is túl,
És rónasága, mintha a föld végét
Keresné, olyan messze-messze nyúl.

*Urjim folytatja a versmondást, közben fokozatosan a többiek is bekapcsolódnak,
verskórus épül fel.*

Magyar vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűink első hangjai;
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.
Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok;
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.

Magyar vagyok. Büszkén tekintek át
A multnak tengerén, ahol szemem
Egekbe nyúló kősziklákat lát,
Nagy tetteidet, bajnok nemzetem.
Európa színpadán mi is játszottunk,
S mienk nem volt a legkisebb szerep;
Ugy rettegé a föld kirántott kardunk,
Mint a villámot éjjel a gyerek.

Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa az ablak előtt,
De látod amottan a téli világot?
Már hó takarja el a bérci tetőt.
Még ifju szivemben a lángsugarú nyár
S még benne virít az egész kikelet,
De íme sötét hajam őszbe vegyül már,
A tél dere már megüté fejemet.

Hát hogymint vagytok otthon, Pistikám?
Gondoltok-e ugy néha-néha rám?
Mondjátok-e, ha estebéd után
Beszélgetétek meghitt és vidám,
Mondjátok-e az est óráinál:
Hát a mi Sándorunk most mit csinál?
Gondüző borocska mellett
Vígan illan életem;
Gondüző borocska mellett,
Sors, hatalmad nevetem.
És mit ámultok? ha mondom,
Hogy csak a bor istene,
Akit én imádok, aki
E kebelnek mindene.
És a bor vidám hevében
Fütyentek rád, zord világ!
Szívemet hol annyi kínnak
Skorpiói szaggaták.

BAYARMA Itt születtem én ezen a tájon
Az alföldi szép nagy rónaságon,
Ez a város születésem helye,
Mintha dajkám dalával vón tele,

Most is hallom e dalt, elhangzott bár:
„Cserebogár, sárga cserebogár!” (+JO be)
Ugy mentem el innen, mint kis gyermek,
És mint meglett ember úgy jöttem meg.
Hej azóta húsz esztendő telt el
Megrakodva búval és örömmel...
Húsz esztendő... az idő hogy lejár!
„Cserebogár, sárga cserebogár.”
Hol vagytok, ti régi játszótársak?
Közületek csak egyet is lássak!
Foglaljatok helyet itt mellettem,
Hadd felejtsem el, hogy férfi lettem,
Hogy vállamon huszonöt év van már...
„Cserebogár, sárga cserebogár.”
Mit nekem te zordon Kárpátoknak
Fenyvesekkel vadregényes tája!
Tán csodállak, ámde nem szeretlek,
S képzetem hegyvölgyedet nem járja.

Lenn az alföld tengersík vidékin
Ott vagyok honn, ott az én világom
Börtönéből szabadult sas lelkem,
Ha a rónák végtelenjét látom.

Itt van az ősz, itt van újra,
S szép, mint mindig, énnékem.
Tudja isten, hogy mi okból
Szeretem? de szeretem.

Kiülök a dombtetőre,
Innen nézek szerteszét,

S hallgatom a fák lehulló
Levelének lágy nesztét.

Tüzesen süt le a nyári nap sugára
Az ég tetejéről a juhászbojtárra.
Fölösleges dolog sütnie oly nagyon,
A juhásznak úgyis nagy melege vagyon.
Szerelem tüze ég fiatal szívében,
Ugy legelteti a nyájt a faluvégen.
Faluvégen nyája míg szerte legelész,
Ő addig subáján a fűben heverész.
Egy gondolat bánt engemet:
Ágyban, párnák közt halni meg!
Lassan hervadni el, mint a virág,
Amelyen titkos féreg foga rág;
Elfogyni lassan, mint a gyertyaszál,
Mely elhagyott, üres szobában áll.
Ne ily halált adj, istenem,
Ne ily halált adj énnekem!
Legyek fa, melyen villám fut keresztül,
Vagy melyet szélvész csavar ki tövestül;
Legyek kőszirt, mit a hegyről a völgybe
Eget-földet rázó mennydörgés dönt le...

NEMMER Borozgatánk apámmal;
Ivott a jó öreg,
S a kedvemért ez egyszer -
Az isten áldja meg!

Soká nem voltam otthon,
Oly rég nem láta már,

Úgy megvénült azóta -
Hja, az idő lejár. (+R be)

Beszéltünk erről, arról,
Amint nyelvünkre jött;
Még a színészetről is
Sok más egyéb között.

Szemében "mesterségem"
Most is nagy szálka még;
Előítéletét az
Évek nem szüntették.

Falu végén kurta kocsmá,
Oda rúg ki a Szamosra,
Meg is látná magát benne,
Ha az éj nem közelegne.

Az éjszaka közeledik,
A világ lecsendesedik,
Pihen a komp, kikötötték,
Benne hallgat a sötétség.
Beszél a fákkal a bús őszi szél,
Halkan beszélget, nem hallhatni meg;
Vajon mit mond nekik? beszédire
A fák merengve rázzák fejüket.
Dél s est között van idő, nyújtózom
A pamlagon végig kényelmesen...
Keblemre hajtva fejcskáját, alszik
Kis feleségem mélyen, csendesen.

Fa leszek, ha fának vagy virága.
Ha harmat vagy: én virág leszek.
Harmat leszek, ha te napsugár vagy...
Csak, hogy lényink egyesüljenek.
Ha, leányka, te vagy a mennyország:
Akkor én csillagá változom.
Ha, leányka, te vagy a pokol: (hogyan
Egyesüljünk) én elkárhozom

OYUNA

Európa csendes, újra csendes,
Elzúgtak forradalmi...
Szégyen reá! lecsendesült és
Szabadságát nem vívta ki.
Magára hagyták, egy magára
A gyáva népek a magyart;
Lánc csörg minden kézen, csupán a
Magyar kezében cseng a kard.
De hát kétségbe kell-e esnünk,
Hát búsuljunk-e e miatt?
Ellenkezőleg, oh hon, inkább
Ez légyen, ami lelket ad.

Szörnyű idő, szörnyű idő!
S a szörnyűség mindegyre nő.
Talán az ég
Megesküvök,
Hogy a magyart kiirtja.
Minden tagunkból vérezünk,
Hogy is ne? villog ellenünk
A fél világnak kardja. (+M be)

És ott elől a háború
Csak a kisebb baj; szomorúbb,
Mi hátul áll,
A döghalál.
Be kijutott a részed
Isten csapásiból, o hon,
Folyvást arat határidon
Két kézzel az enyészet.

Dicsőséges nagyurak, hát
Hogy vagytok?
Viszket-e ugy egy kicsit a
Nyakatok?
Uj divatu nyakravaló
Készül most
Számotokra... nem cifra, de
Jó szoros.

Tudjátok-e, mennyit kértünk
Titeket,
Hogy irántunk emberiek
Legyetek,
Vegyetek be az emberek
Sorába...
Rimánkodott a szegény nép,
S hiába.
Mit ugattok, mit haraptok
Engemet, hitvány ebek!
Torkotokba, hogy megfúltok,
Oly kemény koncot vetek.
Nyirbáljatok üvegházak

Satnya sarjadékain;
A korlátatlan természet
Vadvirága vagyok én.

PETRUSKA Nyári napnak alkonyúlatánál
Megállék a kanyargó Tiszánál
Ott, hol a kis Túr siet beléje,
Mint a gyermek anyja kebelére.

A folyó oly símán, oly szelíden
Ballagott le parttalan medrében,
Nem akarta, hogy a nap sugára
Megbotoljék habjai fodrába'.

Hej, mostan puszta ám igazán a puszta!
Mert az az ősz olyan gondatlan rosz gazda;
Amit a kikelet
És a nyár gyűjtöget,
Ez nagy könnyelműen mind elfecséreli,
A sok kincsnek a tél csak hült helyét leli.
Hortobágyi kocsmárosné, angyalom!
Tegyen ide egy üveg bort, hadd iszom;
Debrecentől Nagy-Hortobágy messze van,
Debrecentől Hortobágyig szomjajtam.
Szilaj nótát füttyörésznek a szelek,
Lelkem, testem majd megveszi a hideg:
Tekintsen rám, kocsmárosné violám!
Fölmelegszem kökényszeme sugarán.
Pusztában bujdosunk, mint hajdan
Népével Mózes bujdosott,
S követte, melyet isten küldé
Vezérül, a lángoszlopot.

Ujabb időkben isten ilyen
Lángoszlopoknak rendelé
A költőket, hogy ők vezessék
A népet Kánaán felé.
Előre hát mind, aki költő,
A néppel tűzön-vízen át!
Átok reá, ki elhajítja
Kezéből a nép zászlaját!

Egész uton - hazafelé -
Azon gondolkodám:
Miként fogom szólítani
Rég nem látott anyám?

Mit mondok majd először is
Kedvest, szépet neki?
Midőn, mely bölcsőm ringatá,
A kart terjeszti ki.

S jutott eszembe számtalan
Szebbnél-szebb gondolat,
Mig állni látszék az idő,
Bár a szekér szaladt.

S a kis szobába toppanék...
Röpült felém anyám...
S én csüggttem ajkán... szótlanúl...
Mint a gyümölcs a fán.
Föltámadott a tenger,
A népek tengere;

Ijesztve eget-földet,
Szilaj hullámokat vet
Rémítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?
Halljátok e zenét?
Akik még nem tudtátok,
Most megtanulhatjátok,
Hogyan mulat a nép!

A verskórus felépül, rendíthetetlenül mondják Petőfit. Lassan lemegy a fény. Zene.

VÉGE